عدم انعکاس کامل کتاب مقنعه مفید در تهذیب شیخ

خب حالا به مصباح مرحوم علامه طباطبایی. علامه طباطبایی در زمان ما صاحب المیزان هستند، در جواهر وقتی علامه طباطبایی میگویند مقصود مرحوم بحر العلوم رضوان الله تعالی علیه است. صفحه نهم بودیم. فرمودند:

> **احتجّ القائلون بعدم اعتبار الرؤية قبل الزوال بوجوه:الأوّل: الأصل، و المراد به الاستصحاب.**
>
> **الثاني: قوله تعالى: ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيامَ إِلَى اللَّيْلِ، و قوله عزّ و جلّ: وَ لِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ.**
>
> **الثالث: الأخبار الدالّة على المنع من الصوم و الإفطار بالتظنّي، و النهي عن إدخال الشكّ في اليقين، كصحيحة محمّد بن مسلم، عن أبي جعفر عليه السّلام، قال:«إذا رأيتم الهلال فصوموا و إذا رأيتموه فأفطروا، و ليس بالرأي و لا بالتظنّي».[1]**

«احتجّ القائلون بعدم اعتبار الرؤية قبل الزوال بوجوه»؛ این قائلین چه کسانی هستند؟ یعنی مشهور. چون فتوای سید در اینجا خلاف مشهور است، تعبیری مشهور به کار نبرده اند و گفته اند «القائلون». وجه استصحاب و آیه «اتمّوا الصیام» و «وَ لِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ» را هم خواندیم. از آیه «لتکملوا العدة» سراغ روایات عدد رفتیم و چند روزی در آن جا بودیم.

«الثالث: الأخبار الدالّة على المنع من الصوم و الإفطار بالتظنّي... و ليس بالرأي و لا بالتظنّي»؛ این روایت محمد بن مسلم از روایات خیلی جالب است. در پنج تا از اصیل ترین کتب فقهی و حدیثی شیعه آمده است؛ در کافی شریف، در فقیه، در مقنعه، در تهذیب و استبصار.

در مقنعه نکته‌ای بود که این حدیث یکی از مصادیقش است. اگر یادتان باشد عرض کردم کتاب مقنعه در فضای کتب غریب واقع شده. چرا؟ چون معمولاً می‌گفتند تهذیب، شرح مقنعه است، لذا وقتی شرح را داریم متن را هم داریم. و حال اینکه اینطور نیست. مرحوم شیخ در تهذیب متن مقنعه را بکمال نیاورده اند. فقط بخش‌هایی از آن را آورده‌اند. ولذا بخش‌های بسیار مهم و سرنوشت ساز و حسابی از مقنعه در تهذیب نیامده. اگر متن کتاب مقنعه کمتر در دستها باشد و به تهذیب اکتفاء کنیم، خواهی نخواهی آن متن ها فراموش می‌شود. این یکی از آنها است. یعنی الآن این روایت محمد بن مسلم به‌نحوی‌که در مقنعه مفید آمده در تهذیب نیست. و حال اینکه تهذیب شرح المقنعه است.

رؤيت هلال، ج۳، ص: ۱۹۷۸ [1]

بازبینی #1
ایجاد شده 6 آوریل 2026 15:44:13 توسط ... .
به روزرسانی شده 6 آوریل 2026 15:45:27 توسط ... .